

НАРОДНА БАНКА СРБИЈЕ
СЕКТОР ЗА ПОСЛОВЕ С ГОТОВИНОМ

**ИЗВЕШТАЈ О ОТКРИВИНИМ
ФАЛСИФИКОВАНИМ НОВЧАНИЦАМА**

Јануар–децембар 2022.

Јануар 2023.

Садржај:

1. Експертиза готовог новца.....	2
2. Експертиза ефективног страног новца.....	4
3. Однос откривених фалсификованих новчаница готовог новца и ефективног страног новца.....	6

1. Експертиза готовог новца

У 2022. години, у поступку експертизе новца примљеног под сумњом да је фалсификован, откривено је 2.905 комада фалсификованих новчаница готовог новца (динара).

Апоенска структура откривених фалсификованих новчаница готовог новца дата је у Табели 1.

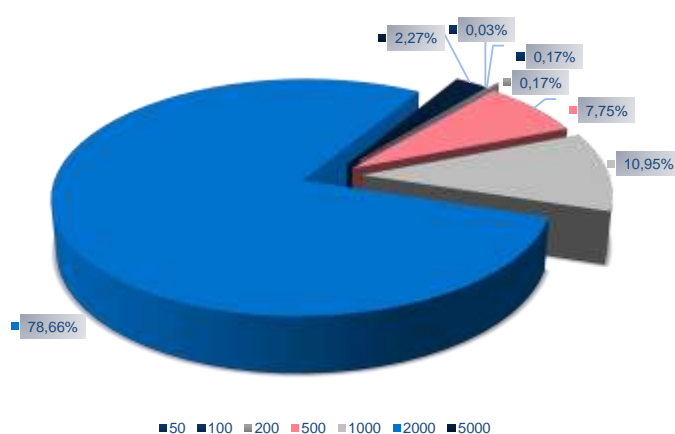
Табела 1. Преглед фалсификованих новчаница готовог новца јануар–децембар 2022. (у комадима)

Апоен	5000	2000	1000	500	200	100	50	20	10	Укупно
Комада	66	2.285	318	225	5	5	1	0	0	2.905
Учешће у %	2,27	78,66	10,95	7,75	0,17	0,17	0,03	0,00	0,00	100,00

Извор: Народна банка Србије.

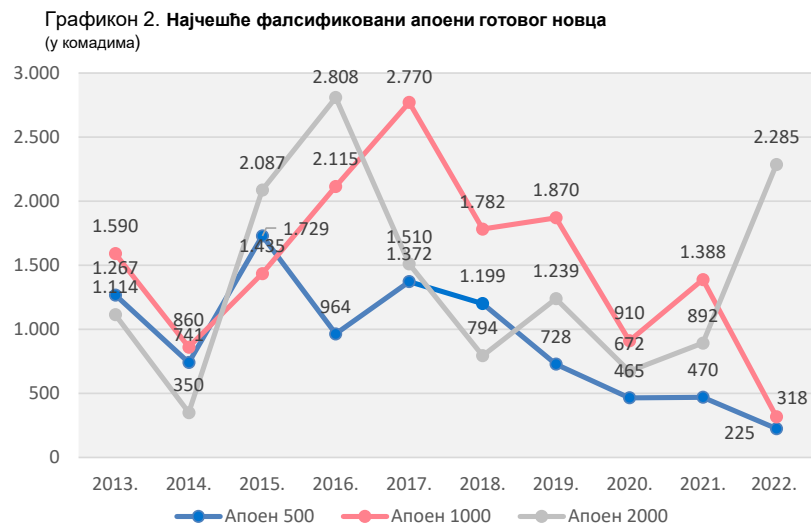
У структури откривених фалсификата новчаница готовог новца, доминантно учешће имају фалсификоване новчанице апоена од 2000 (78,66%), 1000 (10,95%) и 500 (7,75%) динара (Графикон 1). Процентуално изражено, та три апоена заједно чине 97,36% укупног броја фалсификата новчаница готовог новца.

Графикон 1. Апоенска структура фалсификованих новчаница готовог новца јануар – децембар 2022. (у комадима)

Извор: Народна банка Србије.

Посматрано последњих десет година, та три апоена су најзаступљенија међу откривеним фалсификованим новчаницама динара (Графикон 2).

Извор: Народна банка Србије.

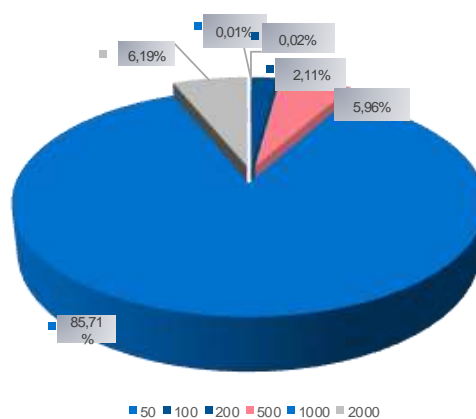
Када се посматра вредносно, у структури откривених фалсификата новчаница готовог новца, највећи је удео новчаница апоена од 2000 (85,71%) и 5000 (6,19%) динара (Табела 2 и Графикон 3). Процентуално изражено, та два апоена заједно чине 91,9% фалсификата готовог новца.

Табела 2. Преглед фалсификованих новчаница готовог новца јануар–децембар 2022.
(у хиљадама RSD)

Апоен	5000	2000	1000	500	200	100	50	20	10	Укупно
Износ	330,00	4570,00	318,00	112,50	1,00	0,50	0,05	0,00	0,00	5332,05
Учешће у %	6,19	85,71	5,96	2,11	0,02	0,01	0,00	0,00	0,00	100,00

Извор: Народна банка Србије.

Графикон 3. Апоенска структура фалсификованих новчаница готовог новца јануар – децембар 2022.
(номинална вредност)

Извор: Народна банка Србије.

Ако се упореде откривене фалсификоване новчанице готовог новца с готовим новцем у оптицају, види се да су на милион комада оригиналних новчаница у оптицају откривена 5,42 комада фалсификованих новчаница готовог новца, односно на милијарду динара у оптицају откривен је 13.824,71 динар фалсификованог новца.

2. Експертиза ефективног страног новца

У 2022. години, у поступку експертизе новчаница примљених под сумњом да су фалсификоване, откривена су 744 комада фалсификованих новчаница ефективног страног новца. Валутна и апоенска структура приказане су у Табели 3.

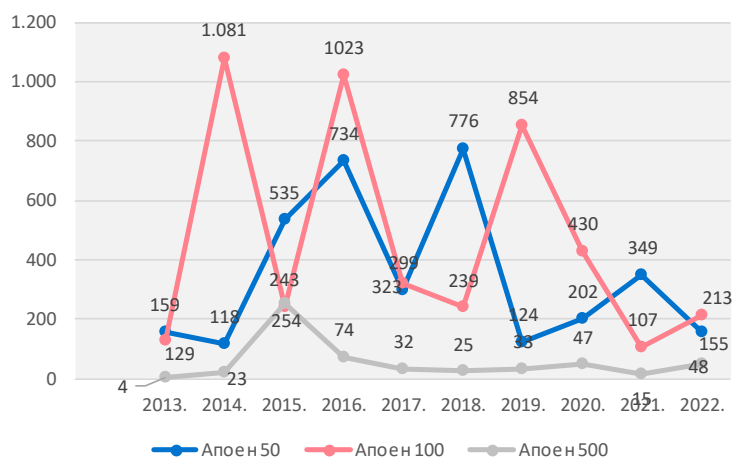
Табела 3. Преглед фалсификованих новчаница ефективног страног новца јануар–децембар 2022. (у комадима)

Валута	EUR							Укупно EUR	USD			Остало	Укупно	
	500	200	100	50	20	10	5		100	50	1			Укупно USD
Комада	48	19	213	155	28	11	2	476	90	13	2	105	163	744
Учешће у%	6,45	2,55	28,63	20,83	3,76	1,48	0,27	63,98	12,10	1,75	0,27	14,11	21,91	100,00

Извор: Народна банка Србије.

У посматраном периоду, откривено је 476 комада фалсификованих новчаница евра, од чега највише апоена од 100 и 50, што је разлика у односу на раније године, када је уместо апоена од 100 евра, био заступљенији апоен од 200 евра. На Графикону 4 приказано је кретање броја комада откривених фалсификата апоена од 50, 100 и 500 евра у последњих десет година.

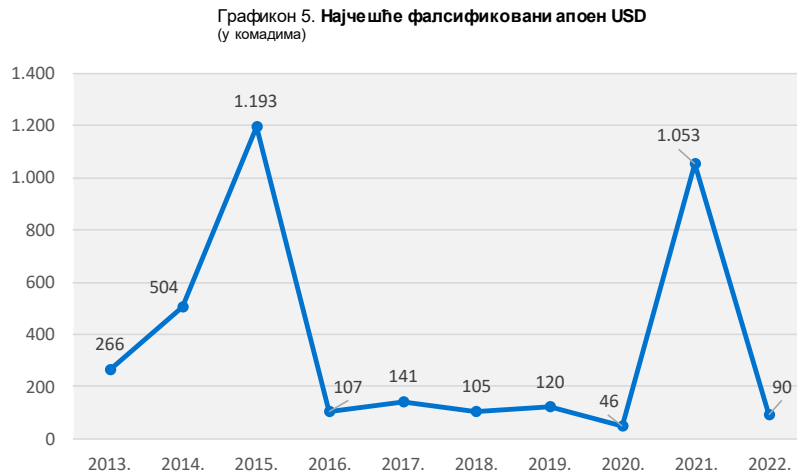
Графикон 4. Најчешће фалсификовани апоени EUR (у комадима)

Извор: Народна банка Србије.

Током 2022. године откривено је 105 комада фалсификата америчког долара. Иначе, током година, приметно је да је међу фалсификованим новчаницама америчких долара

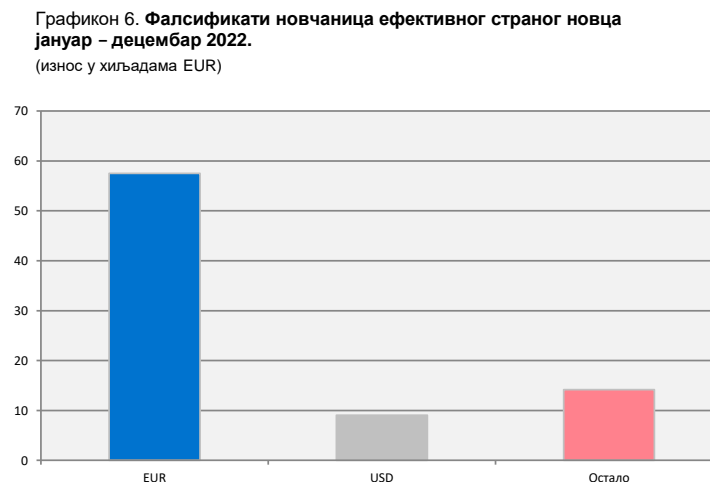
доминантно учешће апоена од 100 долара. Графикон 5 приказује кретање броја комада откривених фалсификата тог апоена у последњих десет година.

Извор: Народна банка Србије.

У посматраном периоду, колону *Остало* у Табели 3 чине укупно 163 комада фалсификованих новчаница следеће три валуте: немачка марка (1 комад), хрватска куна (105 комада) и британска фунта (57 комада).

Посматрано по номиналној вредности, удео фалсификата појединих валута ефективног страног новца у укупно откривеним фалсификованим новчаницама ефективног страног новца најбоље ће се сагледати ако се вредности појединих валута изразе у еврима¹ (Графикон 6).

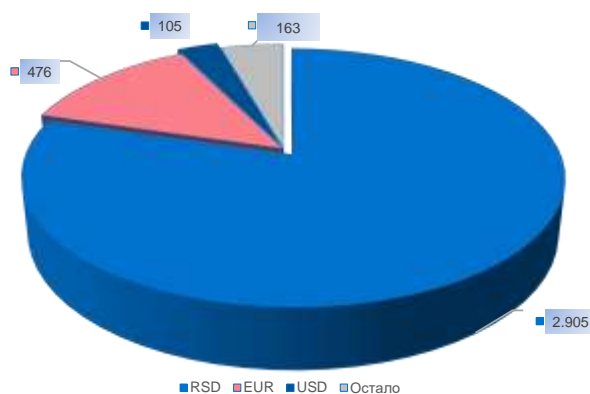
Извор: Народна банка Србије.

¹ За прерачун вредности других валута у евро примењени су међувалутни односи из курсне листе која је важила на дан 30. децембра 2022. (курс евра 117,3224 динара).

3. Однос откривених фалсификованих новчаница готовог новца и ефективног страног новца

Међу укупно 3.649 комада фалсификованих новчаница, колико је откривено у 2022. године, најзаступљенији су динарски фалсификати, а њихово учешће, као и учешће броја комада фалсификата динара и осталих валута у укупном броју комада, дато је у Графикону 7.

Графикон 7. Валутна структура фалсификованих новчаница јануар–децембар 2022. (у комадима)

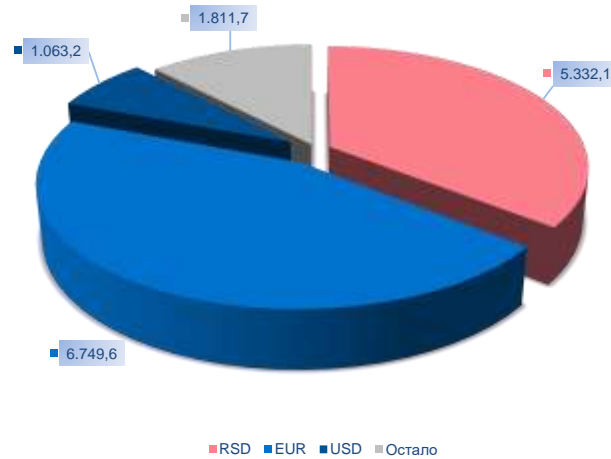
Извор: Народна банка Србије.

Као што се може видети, посматрано по броју комада, највећи је удео откривених фалсификованих новчаница домаће валуте, и то 2.905 комада (79,61%), затим 476 комада евра (13,04%), 163 комада осталих валута (4,47%) и 105 комада америчког долара (2,88%).

Посматрано по номиналној вредности, удео фалсификата појединих валута у укупно откривеним фалсификованим новчаницама током 2022. године најбоље ће се сагледати ако се вредности појединих валута изразе у динарима² (Графикон 8).

² За прерачун вредности других валута у динаре примењени су средњи курсевци за динар из курсне листе која је важила на дан 30. децембра 2022.

Графикон 8. Валутна структура фалсификованих новчаница јануар–децембар 2022. (износ у хиљадама RSD)

Извор: Народна банка Србије.

Може се видети да је номинално, изражено у динарима, доминантан удео откривених фалсификованих новчаница евра, и то у износу од 6.749.557,67 динара (45,13%), затим домаће валуте у износу од 5.332.050,00 динара (35,65%), па осталих валута у износу од 1.811.661,46 динара (12,11%) и на крају долара у износу од 1.063.182,28 динара (7,11%).

НАПОМЕНА: У 2022. години извршена је и експертиза 1.063 комада фалсификованих новчаница евра у апоенима од 100 и 500 (номинално 126.700 евра), као и 2051 комада новчаница америчког долара апоена 100 (номинално 205.100 америчких долара), које је полиција **запленила пре пуштања у оптицај и стога нису обухваћене прегледима овог извештаја.**